

de blauwe klauwier

JAARGANG 19 NR 4

DE BLAUWE KLAUWIER is een uitgave van **VOGELWERK GROEP "DE KEMPEN"**, en verschijnt in principe 4 keer per jaar.

LOSSE ABONNEMENTEN zijn verkrijgbaar door storting van *f* 17,50 op girorekening 5859111 ten name van Vogelwerkgroep de Kempen te Eindhoven, onder vermelding van "abonnement Blauwe Klauwier". De portokosten zijn in de prijs inbegrepen.

DE REDACTIE bestaat uit: Jan Wouters.
Het redactie-adres is: De Braken 11
5541 AC Reusel
tel. 04976-42391

VOGELWERK GROEP "DE KEMPEN" beoogt bezig te zijn met vogelstudie in de Kempen, teneinde de kennis over de, in het wild levende, vogels te vergroten en een bijdrage te leveren aan de bescherming van deze vogels in hun milieu. Hiernaast is ruimte voor andere activiteiten zoals: natuurstudie in ruimere zin, voorlichting, educatie en beheerswerkzaamheden.

LIDMAATSCHAP kan men verkrijgen door zich te wenden tot het secretariaat van de Vogelwerkgroep. Het lidmaatschap begint met een proeflidmaatschap van 3 maanden. De contributie bedraagt *f* 45,-- per jaar; studenten betalen *f* 35,-- en gezinsleden *f* 22,50. DONATEURS die de vogelwerkgroep willen steunen zijn van harte welkom. Donateurs die *f* 25,-- of meer schenken, krijgen een jaar lang de Blauwe Klauwier toegezonden. BETALING van de contributie of donatie kan geschieden door storting op girorekening 5859111 ten name van Vogelwerkgroep de Kempen te Eindhoven, onder vermelding van "contributie Vogelwerkgroep" dan wel "donatie Vogelwerkgroep".

HET POSTADRES van het secretariaat luidt als volgt:
Vogelwerkgroep "De Kempen"
Postbus 386
5500 AJ Veldhoven.

ARTIKELN UIT DE BLAUWE KLAUWIER MOGEN WORDEN OVERGENOMEN, NA VOORAF VERKREGEN SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE REDACTIE, ONDER VERMELDING VAN DE BRON.

JAARVERSLAG "VOGELWERK GROEP DE KEMPEN" 1993

Iedere vereniging heeft zijn ups en downs.

Aan het begin van het jaar werden we getroffen door het overlijden van Anita. Veel VWG-ers hebben haar naar haar laatste rustplaats begeleid.

Het afgelopen jaar hebben 4 bestuursleden door verhuizing c.q. verbouwing veel tijd naast hun eigen werkkring aan hun privé zaken moeten besteden. Verder claimt vooral een baan in het bedrijfsleven tegenwoordig meer vrije tijd dan dat vroeger het geval was.

Desalniettemin gonsde het binnen de VWG toch van activiteiten:

- * Naast de gebruikelijke inventarisaties zijn dit jaar ook de Bergeijkse- en Valkenwaardse Visvijvers op broedvogels geïnventariseerd.
- * Tijdens de internationale vogeltrekteldag en tijdens de vogeltrek-excursie voor de gemeente Veldhoven heeft de VWG zeer positief van zich laten horen.
- * Dit jaar zijn we weer een weekend naar Cap Gris Nez geweest wat wederom zeer geslaagd was. Ook een paginagroot verslag van dit weekend in een zaterdag-editie van het Eindhovens Dagblad heeft onze bekendheid vergroot. In deze tijd met aankomende politieke veranderingen aangaande natuurbeheer en natuurvisie, is het belangrijk voor een vereniging als de onze, om van zich te laten horen!
- * Het Natuurontwikkelingsproject Ekkersweijer is uitgebreid met 2 gemetselde permanente oeverzwaluwwallen.
- * Een grote kaart van ons werkgebied waarop tijdens de ledenvergaderingen de vogelgegevens opgetekend kunnen worden blijkt aan zijn doel te beantwoorden.
- * De tentoonstellingscommissie is druk bezig geweest (en nog) om in mei a.s. goed voor de dag te komen.
- * Een redactiecommissie is bezig lijnen uit te zetten voor een dikke jubileumuitgave van de Blauwe Klauwier.

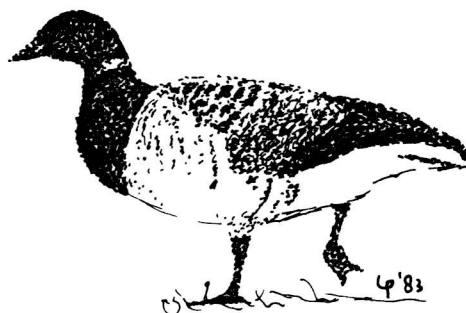
Piet en Tom hebben besloten om hun functie als biologische secretarissen beschikbaar te stellen. Bij deze wil ik Tom en Piet hartelijk dank zeggen voor de vele jaren die zij als bestuurslid de VWG dienstbaar zijn geweest.

Ook wil ik bij deze alle leden die in diverse commissies zitting hebben gehad, bedanken voor hun inzet, want... om de intentie te hebben om een volwaardige Vogelwerkgroep te zijn, kun je niet zonder de inzet van actieve leden.

Als het aan mij ligt gaan we (met hopelijk meer collectieve vrije tijd) zo verder. Er staan nog interessante zaken op stapel!

Namens het bestuur,

Peer Busink.

DE HUISZWALUW (*Delichon urbica*) IN DE KEMPEN IN 1993.

Het tiende telseizoen zit er op. Het team zwaluwtellers bestond ook dit jaar weer uit dertien personen te weten: Noud van Baalen (NvB), Wil Beeren (WBe), Pierre Boudewijns (PBo), Martin van den Broek (MBr), Wim Deebe (WDe), Piet van den Eijnde (PEi), Piet van Happen (PHa), Broeder Joris, Guus Nas (GNa), Geert Sanders (GSa), Gerrit Vink (GVi), Jan Wouters (JWo) en ondergetekende (WVe). Allen veel dank en gaarne tot het volgende seizoen.

BESPREKING VAN DE TELRESULTATEN PER PLAATS.

In Tabel 1 zijn de getelde aantallen in de diverse plaatsen vanaf 1984 tot en met 1993 weergegeven. Ik zal de tabel even met U doornemen.

Bergeijk: populatie stabiel gebleven.

Breugel: een dramatische afname!

Budel: een sterke afname!

Budel Dorplein: populatie licht afgenomen.

Budel Schoot: een dramatische afname!

Casteren: na drie jaar weer geteld, de populatie lijkt de afgelopen jaren stabiel te zijn gebleven.

Eindhoven: weer een nieuw dieptepunt: van 30 nesten in 1992 nu nog maar 23! Zie verder het aparte verslag in de "Blauwe Klauwier" jrg:19 no 2/3 (1993).

Geldrop: eendramatische afname met een halvering van de broedpopulatie. Op de lokatie Horyon nog maar 1 nest. De kolonie aan de kerk in Zesgehuchten is wederom afgenomen en omvat nog maar 8 broedparen, vorig jaar nog 12!

Heeze: ook al een dip.

Leende: een lichte toename.

Leenderstrijp: nieuw geteld. Aan één huis 35 nesten! Wow....

Luyksgestel: een lichte toename van de populatie.

Maarheeze: De afgelopen jaren een lichte afname van de populatie.

Nuenen: Populatie licht toegenomen, zouden de Huiszwaluwen zich hier weer een beetje herstellen? 2 Kunstnesten waren niet bezet.

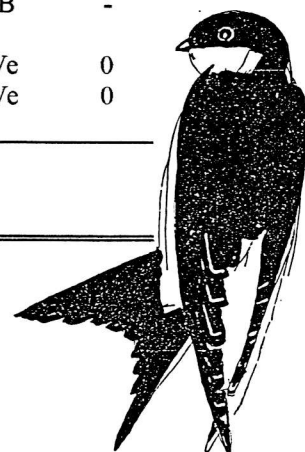
Reusel: een dramatische afname!

Tabel 1: AANTAL GETELDE HUISZWALUWNESTEN PER PLAATS VAN 1984 TOT EN MET 1993. Voor de afkortingen van de tellers zie in de tekst.

Plaats	Atlas- en Kwartblok	JAAR											Teller(s)	Tendens
		'84	'85	'86	'87	'88	'89	'90	'91	'92	1993			
Aalst	51-55	0	--*)	--	--	--	--	--	1	--	--			
Acht	51-34	--	±6	8	11	11	16	9	12	10	--			
Bergeyk	57-13- 3+4 57-23- 1+2	--	8	6	--	6	7	6	3	7	8	WVe	0	
Bladel	57-11	--	39	--	--	--	--	--	--	--	--			
Breugel	51-25-4	24	20	9	9	12	13	12	5	9	3	GNa	---	
Budel	57-26-4	--	--	--	--	31	31	22	20	14	6	WBe	---	
Budel Dorplein	57-36-4	--	--	--	--	30	25	25	26	26	23	WBe	-	
Budel Schoot	57-36- 2+4	--	--	--	--	10	7	12	3	6	2	WBe	---	
Casteren	51-51-2	27	--	--	--	±6	12	--	--	--	14	GSa	0	
Eindhoven	51-35-1 51-44-2	97	82	53	42	29	31	25	29	30	23	GNa,GVi, WVe	--	
Geldrop	51-46- 3+4	77	32	36	40	44	49	56	39	32	16	PHa	--	
Hapert	51-52	33	13	14	13	21	17	17	11	10	--			
Heeze	51-56- 2+4	±1	8	15	18	21	13	10	4	8	4	PHa	--	
Hoogeloon	51-52-1	37	33	--	--	--	--	--	--	--	7	GSa	---	
Leende	57-16-1	34	23	--	5	4	3	11	6	6	8	PHa	+	
Leenderstrijp **)	57-16-3	--	--	--	--	--	--	--	--	--	45	WBe	?	
Luyksgestel	57-23-4	37	21	19	--	24	22	25	22	19	23	WVe	+	
Maarheeze	57-27-1	--	--	--	--	(2)	45	51	42	36	33	PEi	-	
Nuenen	51-36- 1+3	73	43	38	21	19	--	--	16	12	18	WVe	+	
Reusel	56-18-2	68	46	--	--	44	49	49	28	27	15	JWo	--	
Riethoven	57-13+14	--	8	2	--	3	0	--	0	--	--			
Schadewijk	57-13	--	--	0	--	--	--	--	--	--	--			
Soerendonk	57-26-1	--	--	--	--	34	39	27	26	27	19	PEi	--	
Son **)	51-25- 3+4	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	GNa	?	
Steensel	51-53-4	21	26	26	27	32	30	30	27	19	19	PBo, MBr	0	
Sterksel **)	57-17-1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	40	PEi	?	
Veldhoven (dorp)	51-54-1	40	21	29	--	21	34	40	33	38	18	WDe	---	
Veldhoven Look (Boerenbond)	51-43-4 51-44-3	--	--	--	--	1	--	--	--	2	6	WDe	++	
Waalre	51-54- 2+4	40	--	29	--	--	--	33	30	--	25	NvB	-	
Weebosch	57-22-2	23	19	14	--	3	4	7	6	8	9	WVe	0	
Westerhoven	57-14-3	12	10	18	--	22	25	26	22	20	20	WVe	0	
Wintelre	51-43	--	--	--	--	0	--	--	--	--	--			
TOTAAL		679	496	359	173	430	472	499	411	366	404			

*)niet geteld **) nieuwe telling

Soerendonk: populatie sterk afgenomen!

Steensel: populatie stabiel gebleven.

Veldhoven-dorp: dramatische afname! Oorzaak het verwijderen (op Runstraat 34) van alle nesten na het broedseizoen 1992. Is er misschien gebrek aan nestmateriaal?

Veldhoven Look: toename, misschien als gevolg van 'verhuizing' vanuit de Runstraat?

Waalre: populatie licht afgenomen.

Weebosch: populatie blijft stabiel.

Westerhoven: populatie blijft stabiel.

Tabel 2: KOLONIES AAN BOERDERIJEN/HUIZEN IN HET BUITENGEBIED

Plaats	'84	'85	'86	'87	'88	'89	'90	'91	'92	1993	Teller(s)
Eindhoven boerderij "De Keizer"	15	--	--	--	4	--	--	--	--	--	
Nuene boerderij Collse Hoefstr.	--	7	9	--	2	--	0	0	--	--	
Broekhovenseweg nabij Gr. Vlasroot	--	11	8	--	--	--	--	--	--	--	
Fabrieken KZM Budelco, Dorplein	--	--	--	--	19	26	28	19	25	28	WBe
Achelse Kluis	58	39	±53	±63	±75	±83	±81	±56	±46	±56	Br. Joris
Aanshotse Beemden Eindhoven**)	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	WVe

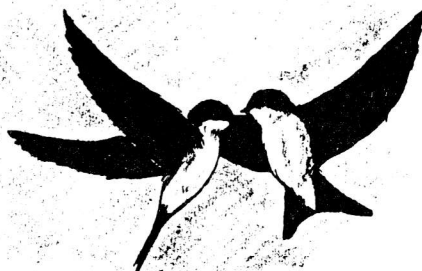
OPMERKINGEN EN BIJZONDERHEDEN BIJ NESTPLAATSEN IN HET BUITENGEBIED

In tabel 2 zijn de tellingen bijeengebracht van enkele kolonies in het buitengebied, dus buiten de bebouwde kommen. De twee 'oude' kolonies hebben het goed gedaan.

Fabriek KZM Budelco: lichte toename, weer op het oude niveau.

Achelse Kluis: populatie toegenomen, weer herstellende.

Aanshotse Beemden: nieuwe vestiging vanuit de populatie "Rode Kruislaan".

RESUMEREND

We zien vrijwel over de gehele linie een afnemende tendens. Na een afname van 'slechts' 4% in 1992, nu weer een flinke afname met 17%! Enkele populaties zijn afgenomen als gevolg van dakonderhoud, "moedwillig" verwijderen van de nesten en mogelijk gebrek aan nestmateriaal (Veldhoven).

De kolonies in het buitengebied lijken aan de teruggang te ontkomen. De nieuw getelde plaatsen Sterksel en Leenderstrip, die zich nauwelijks onderscheiden van het buitengebied, blijken nog een aardige Huiszwaluwpopulatie te bezitten.

Om het verloop van de Huiszwaluwpopulatie in de Kempen (en Nederland) te kunnen volgen, blijft het nodig om te tellen. Ik hoop dat komend seizoen meer plaatsen geteld kunnen worden, waarbij ik o.a. denk aan: AALST, BLADEL, EERSEL, DUIZEL, VESSEM, NETERSEL, HULSEL, RIETHOVEN, VALKENSWAARD en WINTELRE

Op naar het volgende telseizoen, zwaluwse

Willem Veenhuizen

SIMULTANE KLAPEKSTERTELLING OP DE STRABRECHTSE HEIDE, jan. 1994.

Op zaterdag 8 januari werd de simultaantelling van Klapeksters op de Strabrechtse Heide weer gehouden. Deze wintertelling begint langzamerhand een traditie te worden, want ze werd nu al voor het vijfde achtereenvolgende jaar gehouden.

Deze telling wordt uitgevoerd om inzicht te krijgen in het echte aantal Klapeksters dat op de heide overwintert. Iets waar je als eenzame vogelaar nooit goed achter kunt komen omdat je niet overal tegelijk kunt zijn.

Vanaf negen plaatsen aan de rand van de hei werd er tegelijkertijd gestart. Speurend naar Klapeksters liepen of fietsten maar liefst 26 waarnemers via de negen verschillende routes naar een midden op de hei liggend verzamelpunt. Alle waargenomen Klapeksters werden op kaart ingetekend en de tijd werd genoteerd.

Na weken van regen was het juist op deze zaterdag prachtig weer. Gelukkig maar met dit recordaantal deelnemers. Ook de Klapeksters werkten mee: zij waren eveneens in topaantal aanwezig. Er werden 14 klapeksterwaarnemingen gedaan, die

betrekking hadden op waarschijnlijk 9 verschillende exemplaren. Dit is het hoogste aantal van de vijf simultaantellingen. De resultaten van die vijf jaren staan in figuur 1. Afgezien van vorig jaar zit er een opgaande lijn in de aantallen overwinteraars.

Ook nu werden de meeste Klapeksters gezien aan de rand van de heide of in half-open delen van de hei. (zie kaartje). Blijkbaar is dat het geliefde winterbiotoop. Je kunt je afvragen of er nog veel meer Klapeksters zouden kunnen overwinteren op de Strabrechtse Heide of dat negen exemplaren zowat het maximum is.

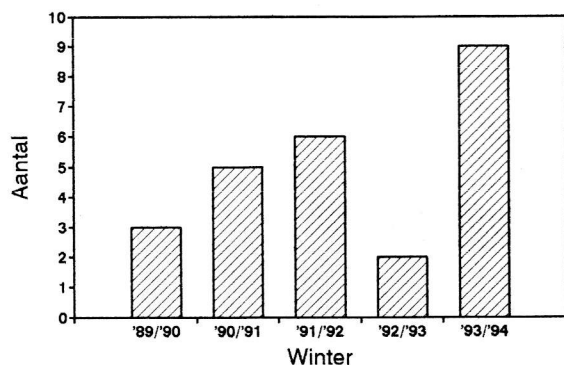
Alle deelnemers worden hartelijk bedankt voor de medewerking. Speciaal dank aan Jap Smits van Staatsbosbeheer voor de gastvrije ontvangst na afloop van de telling.

Verslagen van voorgaande tellingen staan in de volgende Blauwe Klauwieren: 16(1):4-5; 16(3/4):6-7; 17(3/4):22-23; en 18(4):18.

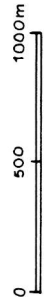
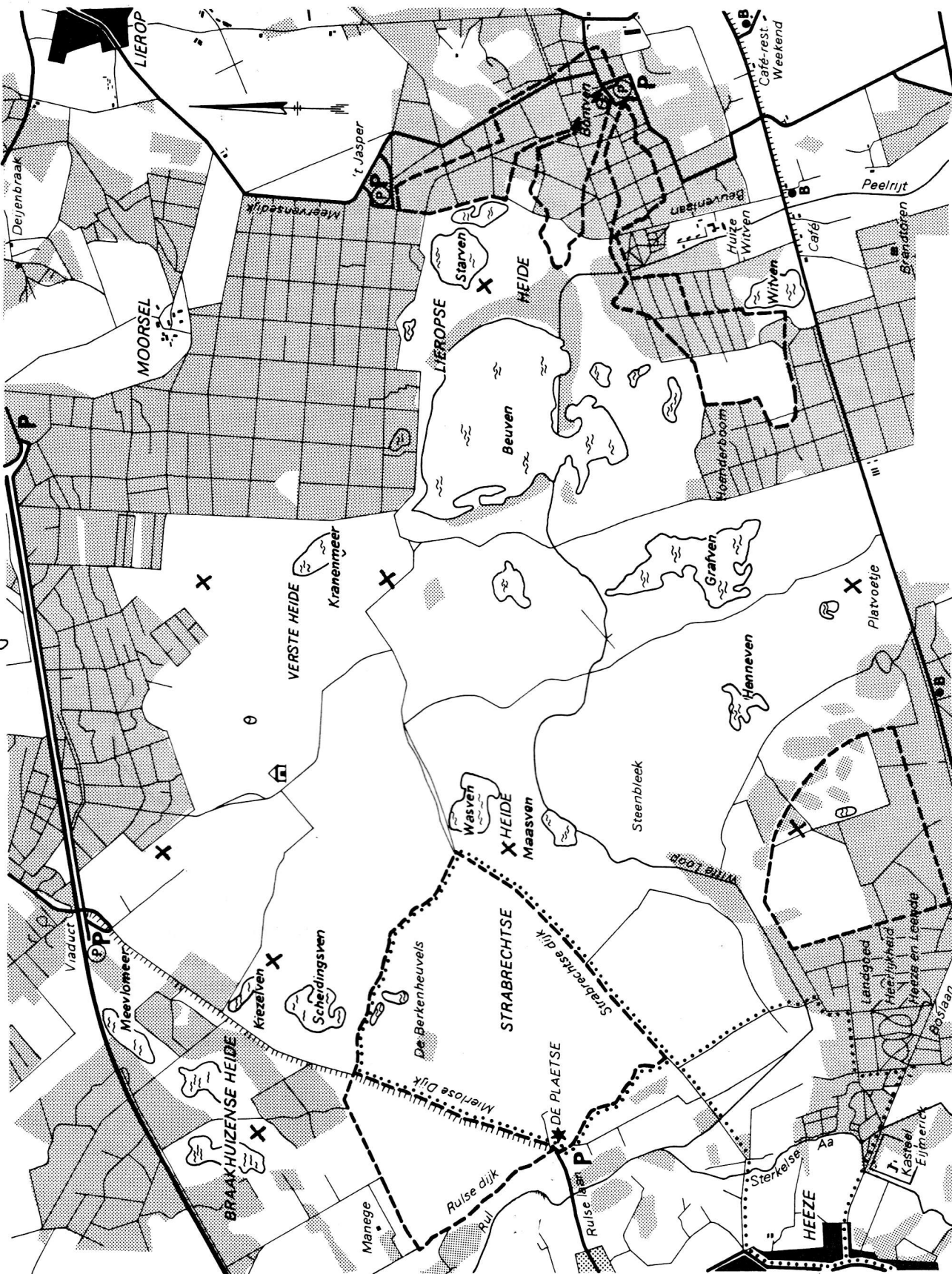
Tot de volgende telling. Groeten,

Piet van Happen

Figuur 1: Aantal getelde Klapeksters op de Strabrechtse Heide in de laatste vijf winters.

Strabrechtse en Lieropse heide

VOOR U GELEZEN

In BTO-News van mei-juni 1993 staat een interessant stuk over het nestmateriaal van de Staartmees. De auteur, M. Hansell heeft 29 oude nesten van Staartmezen uitgeplozen, in eerste instantie om er achter te komen wat voor spinrag en hoeveel er in zo'n nest verwerkt wordt. Al doende bleek, dat er behalve spinrag, nog meer materiaal in een staartmezenest zit wat de aandacht verdient.

Bij het pluizen werd er alleen spinrag van eiercocons van spinnen gevonden, geen rag van spinnewebben. In een nest zijn honderden tot mogelijk meer dan duizend cocons verwerkt. Ze dienen om de mos- en grasvezels in de middelste laag van het nest aan elkaar te maken. Ook worden ze gebruikt om de stukjes korstmoss, die aan de buitenkant van het nest worden aangebracht, te bevestigen.

Van deze stukjes korstmoss aan de buitenkant wordt vaak gedacht, dat ze dienen ter camouflage van het nest. Maar het nest zit meestal aan takken zonder korstmoss, dat is dan geen echte camouflage. Een mogelijk andere functie kan zijn om licht te weerkaatsen en daardoor minder op te vallen, zoiets als de zilverachtige kleur van veel vissen. Iets wat daarvoor pleit zijn de stukjes wit spinsel die de Staartmezen aan de buitenkant van het nest aanbrengen. Ook de stukjes witte kunststof, meestal polystyreen, die in zes nesten werden aangetroffen, weerkaatsen het licht. In één nest werden 1568 bolletjes piepschuim geteld. Verder werd ook krantepapier gebruikt als onderdeel van de buitenlaag.

De binnenste laag van het nest, de voering dus, bestaat vrijwel geheel uit veertjes. Niet enkele tientallen of enkele

honderden maar ongeveer vijftienhonderd! Die binnennest maakt dan ook veertig tot vijftig procent van het gewicht van het nest uit. Aangezien het in het algemeen geen staartmeesveren zijn, is het een enorme prestatie van de Staartmezen om in het vroege voorjaar zo'n 1500 veren bij elkaar te sprokkelen in een stukje bos. Waarschijnlijk zullen ze dan dankbaar gebruik maken van de plukplaatsen van Sperwers. Ook is het nu duidelijk waarom een bekend trucje van vogelfotografen zo goed werkt. Om Staartmezen te kunnen fotograferen maken ze in de buurt van nestelende Staartmezen een grote kippeveer vast, op de juiste plaats voor de camera. De Staartmezen komen dan graag poseren in hun pogingen om die grote veer buit te maken.

In hetzelfde nummer staat een artikel over de populatieveranderingen van zangvogels op zogenaamde Constant Effort Sites (CES). Constant Effort Sites, letterlijk: vaste inspannings plaatsen, zijn plaatsen waar op een gestandaardiseerde manier met mistnetten vogels gevangen en geringd worden van begin mei tot eind augustus. Die gestandaardiseerde manier houdt in: op minimaal 12 dagen gelijkelijk verdeeld over die periode, met de netten op steeds dezelfde plaatsen, gedurende dezelfde tijd, vogels vangen. Op die manier kan de broedpopulatie van zangvogels van bepaalde biotopen goed gemonitord worden, vergelijkbaar met het BMP. Maar er kan ook iets gezegd worden over het broedsucces omdat jonge en oude vogels in de hand onderscheiden kunnen worden.

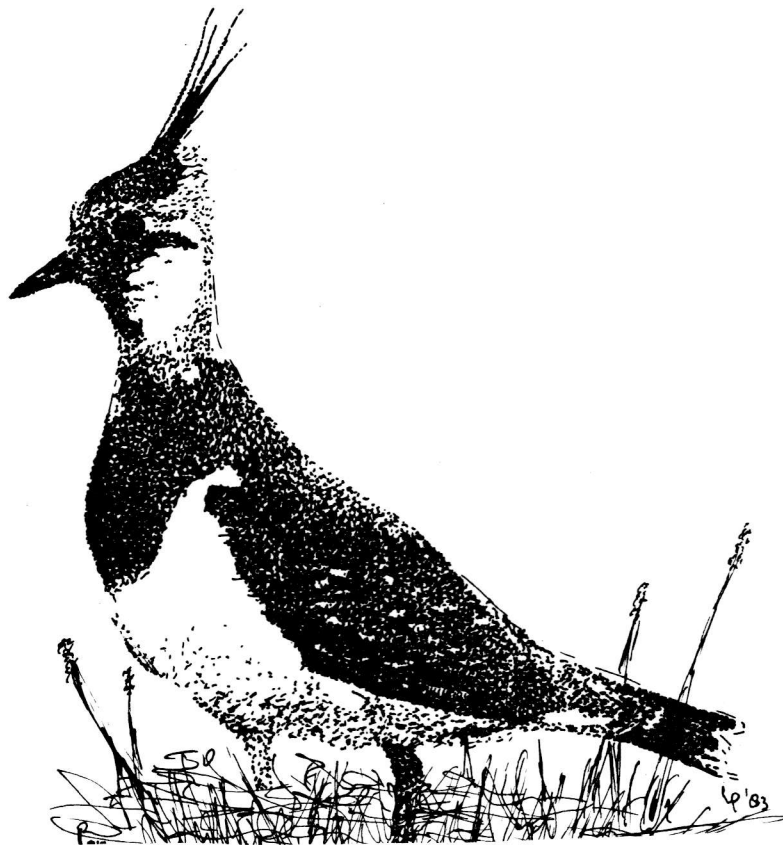
Het genoemde artikel gaat over de vergelijking van 1991 met 1992. In '92 waren de vangsten van oude vogels bij veel soorten wel iets hoger dan in '91, maar nog steeds lager dan in '90. Vooral de Grasmus,

Tjiftjaf, Rietgors en Taigaboomkruiper zijn sinds 1990 achteruitgegaan. Ook de Pimpelmees en Fitis gingen voor het tweede achtereenvolgende jaar achteruit. Dus ook hier komt de achteruitgang van de Fitis, waar ik vorige keer ook al iets over geschreven heb naar aanleiding van het Common Bird Census verslag over 1992, weer aan de orde. Ook in het BMP van Sovon is nu al twee jaar op een rij een achteruitgang van de Fitis vastgesteld.

Tegenover de niet al te hoge aantallen oude vogels staat een hoge productiviteit, dus grote aantallen jongen. Voor 17 van de 23 betrokken soorten nam het percentage jonge vogels toe. Vooral de grasmusachtigen: Braamsluiper, Grasmus, Zwartkop en Tuinfluiter deden het goed, met recordpercentages. Ook de Winterkoning, Heggemus en Roodborst zaten nog in de lift.

Ook staat in dit nummer een verslag van de Waterways Bird Survey 1992. Dit is een soort bekendtelling in het broedseizoen, ofwel een inventarisatie langs waterlopen. Uiteraard worden daarbij vooral watervogels, steltlopers en dergelijke gemonitord, maar ook enkele watergebonden zangvogels. Uit de inventarisatie komt naar voren dat de Kievit en de Oeverloper het niet goed doen in Groot-Brittannië. Ze bereikten in 1992 de laagste scores sinds 1974, het begin van deze telling. De Wulp en de Scholekster handhaven zich daarentegen goed. De Wilde Eend, Knobbelzwaan, Waterhoen en Meerkoet bereikten de hoogste aantallen uit de geschiedenis van de WBS. Met de Gele Kwikstaart gaat het echter al jaren slecht, hij bereikte een nieuw dieptepunt.

Jan Wouters

Knipseladres: KABELSTRAAT 1, 5612 NL EINDHOVEN

Samenstelling: HUUB KNUBBEN

Dode roofvogel blijkt niet neergeschoten

(Van onze regioredactie) 26 11 94

HELMOND – De dode roofvogel die enkele weken geleden met een gapende wond aan de hals in de bossen bij Stiphout werd aangetroffen, blijkt niet te zijn neergeschoten. Onderzoek door het Centraal Diergeneeskundig Instituut in Lelystad heeft uitgewezen dat de schedel van het dier was verbrijzeld.

Volgens inspecteur C. van der Woude van de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming, die de vogel liet onderzoeken om een mogelijk verband met jachtpraktijken te kunnen vaststellen, blijft het onduidelijk hoe het dier aan zijn verwondingen is gekomen. „Hij zou keihard met zijn kop tegen een boom gevlogen kunnen zijn, al is dat niet erg des vogels. Hij kan ook keihard tegen een boom gegooid zijn. Het blijft speculeren.”

Van der Woude houdt het erop dat de vogel een buizerd was. Tegen die constatering is na de publicatie van een foto in deze krant bezwaar gemaakt door de Eindhovense preparateur Peter Franssen. Hij zag in het dier, dat leren riempjes aan zijn poten had, een jonge havik. In tegenstelling tot buizerds mogen haviken – mits er vergunning voor is verleend – worden gebruikt voor de jacht.

Van der Woude benadrukt dat het Diergeneeskundig Instituut het als buizerd opgestuurde dier ook als zijnde een buizerd heeft getourneerd. In Lelystad wordt echter aangegeven dat daaruit geen conclusies mogen worden getrokken. „Wij gebruiken dezelfde aanduiding die er bij het ontvangen van een dier aan is verbonden, tenzij nadrukkelijk is gevraagd om uit te zoeken om welke soort het precies gaat.” Dat laatste is in het onderhavige geval niet gebeurd. Franssen stelde in zijn reactie dat de krantefoto aan duidelijkheid niets te wensen overliet. Hij wees er ook op dat jonge haviken bij het jagen op hun prooi nogal driest te werk gaan en best tegen een tak kunnen botsen. Zestig procent van deze vogels zou zelfs in het eerste levensjaar verongelukken.

Gabor negeert wensen Tweede Kamer voor jacht op trekvogels

Van onze verslaggever

AMSTERDAM

De opvattingen van de Tweede Kamer over herziening van de jachtwetgeving zijn nauwelijks terug te vinden in de wetswijziging die staatssecretaris Gabor van Natuurbeheer eind december heeft ingediend. Gabor lapt daarmee onder andere het standpunt van de Kamer over de jacht in natuurgebieden en de jacht op trekvogels aan zijn laars.

Dat concluderen drie organisaties – Vogelbescherming, Natuurmonumenten en Natuur en Milieu – uit de Nota van Wijziging op het ontwerp voor de Flora- en Faunawet. Tijdens het kamerdebat in oktober vorig jaar beloofde Gabor dat hij de wijzigingen in het jachtbeleid in dit wetsontwerp zou vastleggen. De drie organisaties zeggen verbijsterd te zijn over de handelwijze van de staatssecretaris.

Volgens de drie organisaties is bijna geen enkele, door de Kamer verlangde of door Gabor toegezegde beleidsverandering in de Nota van Wijziging terug te vinden. Dat geldt ook voor de belofte van Gabor dat de jacht op trekvogels en in natuurgebieden uitzondering en geen regel zal zijn. Dit standpunt is nergens terug te vinden, aldus het commentaar van Vogelbescherming.

Aan de jacht op vier soorten schadelijke trekvogels (riegtans, koolgans, grauwe gans en smient) wordt alleen de beperking gesteld,

dat de aantallen te schieten vogels zodanig worden beperkt. Maar er wordt geen relatie gelegd tussen de jacht en de schade die de vogels aanrichten.

Nagenoeg de hele Tweede Kamer wilde in oktober dat de jacht op acht onschadelijke soorten trekvogels zou worden verboden. Dat zijn de wintertaling, pijlstaart, slob-eend, tafeleend, kuifeend, topereend, watersnip en houtsnip. Maar Gabor is volgens de drie organisaties van plan om de jacht op deze soorten vanaf augustus 1994 onbeperkt open te stellen.

Gabor geeft voor deze groep dieren slechts de mogelijkheid om het aantal vogels dat een jager per dag mag schieten, te beperken. De drie organisaties achten deze nauwelijks te controleren maatregel 'volstrekt onrealistisch'. Het beleid van Gabor op dit punt noemen zij onbegrijpelijk.

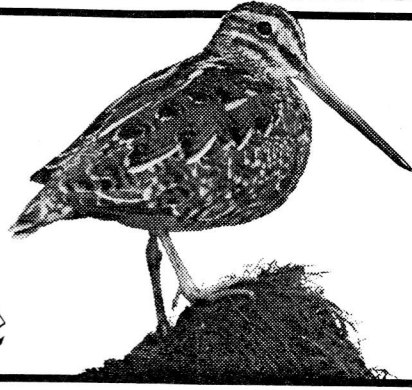
De jacht in natuurgebieden wordt in de wetswijziging niet verboden. Evenmin worden er criteria genoemd om de jacht wel toe te laten. Op dit punt wordt het oude jachtbeleid gewoon voortgezet, zo concluderen de drie organisaties.

Ook andere wensen van de Kamer zijn niet gehonoreerd. De 'kantjesjacht' (het schieten op vogels aan de rand van een natuurgebied) wordt niet verboden. Ook de jacht vanaf kleine stukjes grond in watergebieden, de zogeheten 1-hectare-jacht, blijft mogelijk. Het gebruik van lokeenden wordt niet verboden.

VK

20-1-94

Kamer redt snip.

Meer dan honderdduizend mensen maakten met handtekeningen, brieven en tekeningen de Tweede Kamer duidelijk dat zij tegen de jacht op trekvogels zijn.

Dank zij uw hulp konden wij succesvol campagne voeren.

De Tweede Kamer

heeft duidelijk gekozen: de jacht in natuurgebieden en de jacht op trekvogels gaat verdwijnen.

We willen iedereen bedanken die heeft bijgedragen aan dit resultaat.

Voor de snip en alle andere trekvogels is de redding nabij.

Informatie: 03404-37773.

Vogelbescherming
N E D E R L A N D

VOGELS: U BESLIST OF ZE BLIJVEN LEVEN.

Advertentie

Gisteren is de Rode Lijst bekend gemaakt. Een lijst van 56 vogelsoorten die in Nederland dreigen uit te sterven. Dat kunt u gewoon laten gebeuren. Maar u kunt er ook wat aan doen: door lid te worden van Vogelbescherming Nederland. Kijk vanavond naar het speciale actieprogramma van Ja Natuurlijk om 19.26 uur op Nederland 1.

Vogelbescherming
N E D E R L A N D

WORD LID: BEL NU 06-8382 OF STORT EEN GIFT OP GIRO 75775.

Eenvijfde van de Nederlandse vogelsoorten wordt bedreigd

VK
27-01-84

Van onze verslaggever

DEN HAAG

De rijkdom aan vogelsoorten in Nederland wordt snel kleiner. Bijna twee keer zo veel soorten als een jaar of tien geleden gaan in aantal sterk achteruit, zo blijkt uit de woensdag gepresenteerde rode lijst van bedreigde vogelsoorten. Eén op de vijf vogelsoorten wordt bedreigd.

Staatssecretaris Gabor van Natuurbeheer kreeg woensdag de lijst met de nieuwste gegevens over de vogelstand van directeur J. Bonjer van de Vogelbescherming. Het is de tweede keer dat deze natuurbeschermingsorganisatie zo'n rode lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten in Nederland heeft opgesteld.

In de nieuwe lijst zijn 56 vogelsoorten opgenomen. Dit is ongeveer even veel als in 1986, maar om in de nieuwe uitgave te worden opgenomen, moet een vogel sterker worden bedreigd dan in de jaren tachtig. Dit maakt de vergelijking

tussen de twee rode lijsten nogal gecompliceerd.

Om het getal van 56 aanschouwelijk te maken, had de Vogelbescherming van alle bedreigde soorten opgezette exemplaren geleend van het Nationaal Natuurhistorisch Museum. Vele tafels waren gevuld met opgezette dieren.

De Vogelbescherming heeft de vogels in een aantal klassen ingedeeld. De zogenoemde kwetsbare soorten kunnen nog in relatief grote hoeveelheden rondvliegen, maar leven in een gering aantal gebieden. Als daar iets gebeurt, zal de vogelsoort het moeilijk krijgen. In deze categorie zitten soorten als de purperreiger, grote stern, velduil en raaf.

Verder zijn er bedreigde en sterk bedreigde soorten. Hiervoor geldt dat het aantal broedparen de laatste jaren sterk is afgenomen en tekenen van herstel ontbreken. Onder andere de roerdomp, ortolaan en korhoen gaan het sterkst achteruit. Ten slotte zijn er de verdwenen of

bijna verdwenen wilde broedvogels: ooievaar, kwak, griel, hop en roodkopklauwier.

Een bijzondere categorie zijn de dieren die hier tamelijk talrijk zijn, maar buiten Nederland nauwelijks voorkomen. Ze hoeven dus niet bedreigd te zijn, maar de Vogelbescherming wil dat ook deze groep bijzondere bescherming krijgt. Deze vogelsoorten, waarvan de grutto, het bekendst is, staan op een speciale blauwe lijst.

Sommige soorten doen het beter, hoewel hun aantal gering is. Alleen de boomleeuwerik is van de lijst afgevoerd omdat het beter gaat. De kerkuil vertoont een duidelijk herstel en is van de ene categorie in de andere geplaatst.

Gabor kondigde bij de presentatie aan dat hij dit voorstel van de Vogelbescherming gaat overnemen. Vrijdag publiceert hij in de Staatscourant de officiële lijst van beschermde vogels in Nederland en die zal niet afwijken van de woensdag gepresenteerde lijst.

In provincie drie miljoen vogels geregistreerd

Kievit meestgetelde trekvogel in Brabant

(Van een onzer verslaggevers)

EINDHOVEN – De kievit is gisteren tijdens de internationale super-vogelteldag gebombardeerd tot de eerste Brabantse trekvogel. Van de sierlijke weidevogel werden er door de teams van vogelliefhebbers vijftigduizend geteld.

In het gehele land werden gisteren drie miljoen vogels op papier gezet; in Noord-Brabant 270.000. Met de tellingen wilde BirdLife International op de eerste plaats weten hoeveel trekvogels gisteren Nederland (en andere landen) aandedden. Landelijk werd de lijst van deze 'richtsoorten' aangevoerd door de spreeuw, gevolgd door de kievit, scholekster, kokmeeuw, smient, wilde eend en de bonte strandplevier. In Noord-Brabant werd de tweede plaats qua talrijkheid ingenomen door de meerkoet (30.000 exemplaren), terwijl de kokmeeuw en de wilde eend de derde plaats deelden met 20.000 stuks.

Er zijn in ons land rond de 250 vogelsoorten waargenomen. Er werden al vrij veel wintergasten

gesignaleerd zoals wilde ganzen, kleine zwanen, kolganzen, brandganzen, grauwe ganzen en verschillende eendesoorten. Dat deze soorten vrij vroeg in het seizoen in Nederlanden worden waargenomen, komt waarschijnlijk doordat het in het noorden al vrij koud is. Alle tekenen wijzen er verder op dat we in Nederland ook grote invasies van kruisbekken, staartmezen en pestvogels kunnen verwachten.

In de negentig landen die meededen aan de telling gingen een miljoen mensen op pad. Het is de eerste keer in de geschiedenis dat er op zo'n grote schaal vogels werden geteld. De dag is georganiseerd in het kader van de actie 'Trekvogels veilig retour'. E.U. 11-10-93

Bijna 2 miljoen ringmussen onderschept

ROTTERDAM (ANP) – In de Rotterdamse haven zijn gistermiddag 1,9 miljoen ingevroren ringmussen in beslag genomen. De in ons land beschermde vogeltjes waren aan boord van een schip verpakt in twee containers die afkomstig waren uit China. De lading was op weg naar een handelaar in Italië. De vogeltjes waren bestemd voor consumptie.

Ganzen verhuizen

Het hoge water in de Waal dwarsboomt de overwinteringsplannen van veel trekvogels. De uiterwaarden bij de Kil in Hurwenen bijvoorbeeld, staan onder water. Dat betekent dat de duizenden ganzen die iedere winter in dit natuurgebied neerstrijken er niet terecht kunnen. De vogels hebben daarom noodgedwongen een ander onderkomen gezocht. De ganzen zitten nu een stukje dichterbij Zaltbommel, aan de rand van de stad. E.U. 12-1-94

Haviken uitgerust met chip

ZEIST (ANP) – Vogelbescherming Nederland heeft het afgelopen voorjaar in de Grootte Peel een aantal jonge haviken heimelijk voorzien van een elektronische chip. De vereniging hoopte op deze manier een havikendief te kunnen betrappen op het leegroven van nesten.

Volgens H. Peeters van Vogelbescherming worden op een aantal plaatsen in Nederland structureel nesten van roofvogels leeggeroofd. Zo ook in de Grootte Peel, waar jaarlijks zeventien tot acht haviken broeden. Hoewel de vermoedelijke dader

bekend is, is de Algemene Inspectiedienst (AID) er tot nu toe niet in geslaagd de man op heterdaad te betrappen. Wel werden bij hem thuis jonge haviken aangetroffen. Hoewel het leegroven van nesten strafbaar is, geldt dat niet voor het huisvesten van haviken. De vogels worden gebruikt voor de jacht.

Om de vermoedelijke dader te betrappen voorzag Vogelbescherming dit voorjaar twaalf jonge haviken uit vier nesten van een chip. De chips bevatten elektronische informatie over de

herkomst van de vogels. Volgens Peeters heeft de proef gedeeltelijk succes opgeleverd. „De jonge haviken zijn allemaal uitgevlogen. Alleen jammer dat we de man niet hebben kunnen vangen. Waarschijnlijk heeft hij lont geroken.”

Vogelbescherming wil volgend jaar op meer plaatsen in het land nesten van roofvogels beschermen met behulp van de techniek. Ook het onzichtbaar merken van eieren en het gebruik van verborgen camera's wordt overwogen.

ACTIVITEITEN BINNEN VOGELWERK- GROEP DE KEMPEN

Om voor iedereen overzichtelijkheid binnen de VWG te betrachten, is er eind vorig jaar een invullijst met activiteiten samengesteld. Alle commissies en projecten binnen de VWG zijn daarin mijns inziens genoemd. Iedereen heeft de gelegenheid gehad om zijn of haar naam achter een activiteit te zetten. Het resultaat hiervan zie je hierna afgedrukt.

Uiteraard is het niet zo dat deze lijst vanaf nu definitief is. De mogelijkheid blijft bestaan om je voor de één of andere activiteit aan te melden of in te gaan zetten. Wanneer je alsnog ergens ingedeeld wilt worden, laat dat dan weten aan de secretaris.

Personen waarvan de naam onderstreept is, hebben te kennen gegeven dat zij als voortrekker c.q. aanspreekpersoon c.q. samenroeper zullen fungeren. In ieder geval willen zij proberen om hun commissie goed te laten functioneren.

De bezetting van de commissies zal ongetwijfeld na verloop van tijd veranderd zijn (dat kan in principe al vrij vlug), vergelijk ze maar eens met die van vijf jaar geleden in de Blauwe Klauwier jrg. 14 no 4 blz. 7. Een aangepaste lijst zal periodiek gepubliceerd worden.

Ik hoop in ieder geval dat deze lijst, voor elke betekenis van het woord, voor de VWG zal werken.

Namens het bestuur,

Peer Busink.

Overzicht van Activiteiten van VWG De Kempen met de Deelnemers

Algemene broedvogelinventarisaties van de VWG	<u>H.Hermans</u> , T.Heijnen, P.Wouters, B.Verspaandonk, AvdHurk, H.Bierens, T.Brugman, G.Vink, J.Wouters, J.Kolsters, TvdVleuten, A.Vrijaldenhoven, J.Peters, W.Veenhuizen.
Archiefwerk	<u>J.Kolsters</u> , T.Heijnen, P.Wouters, B.Verspaandonk, T.Brugman, A.Vrijaldenhoven, H.Hermans.
Begeleiding Nieuwe leden	P.Wouters, A.Vrijaldenhoven.
Dia-archief	<u>H.Bierens</u> .
Feestcommissie	<u>H.Bierens</u> , H.Heijnen, PvHappen, J.Smit, J.Mekes.
Grijze Steen (beheerswerk)	<u>EvdWurf</u> , P.Wouters, W.Jacobs, PvHerpt, B.Verspaandonk, H.Bierens, T.Brugman, TvdVleuten, B.Schrijvers, H.Hermans.
Huiszwaluwtelling	<u>W.Veenhuizen</u> , M.vdBroek, G.Vink, PvHappen, J.Wouters, P.Boudewijns, M.Bakermans, W.Deeben, G.Sanders, G.Nas.
Klapeksterwintertelling	<u>PvHappen</u> , T.Heijnen, P.Wouters, K.Hendriks, W.Jacobs, B.Verspaandonk, H.Munsters, AvdHurk, H.Bierens, G.Nas, T.Brugman, M.Bakermans, G.Vink, J.Kolsters, P.Busink, A.Vrijaldenhoven, S.Sweegers, B.Schrijvers.
Natuurontwikkelingsproject Ekkersweijer	<u>P.Busink</u> , P.Wouters, K.Hendriks, W.Jacobs, AvdHurk, H.Bierens, H.Knubben, G.Vink, B.Schrijvers, G.Nas, W.Veenhuizen.
Nestkastenproject Koningshof	<u>J.Wouters</u> , K.Hendriks, B.Verspaandonk, T.Brugman, G.Vink, P.Wouters, J.Kolsters, TvdVleuten, A.Vrijaldenhoven, S.Sweegers, B.Schrijvers, H.Hermans, (W.Veenhuizen), J.Peters.
Nestvlotenproject Zwarte Stern	<u>P.Busink</u> , B.Verspaandonk, AvdHurk, H.Bierens, T.Brugman, J.Kolsters, M.Manders, P.Wouters?
Redactie Blauwe Klauwier	<u>J.Wouters</u> , W.Veenhuizen.

SOVON-inventarisatie BMP (organisatie: W.Beeren)	H.Hermans.
SOVON-inventarisatie broedvogels BSP	M.vdBroek, T.Heijnen, H.Bierens, P.Busink, M.Bakermans, G.Vink, J.Kolsters, TvdVleuten, PvHappen, H.Hermans, G.Nas.
SOVON-inventarisatie niet-broedvogels BSP	Y.Martens.
SOVON-inventarisatie PTT	G.Sanders, G.Vink, H.Hermans.
Stadsvogelwerkgroep Eindhoven	<u>W.Veenhuizen</u> , G.Vink, G.Nas.
Tentoonstellingscommissie	<u>A.Vrijaldenhoven</u> , H.Heijnen, T.Heijnen, G.Nas, EvdWerf, H.Bierens, J.Wouters, P.Wouters, JvKessel, PvHappen.
Trektellen Cartierheide LWVT	T.Heijnen, B.Verspaandonk, H.Bierens, T.Brugman, J.Wouters.
Trektellen Strabrecht LWVT	<u>PvHappen</u> , M.vdBroek, H.Munsters, AvdHurk, H.Knubben, G.Vink, J.Kolsters, B.Schrijvers, G.Nas, P.Busink.
Weidevogelbeschermings- project	<u>P.Busink</u> , H.Bierens, TvdVleuten, G.Nas, M.vdBroek?
IJsvogelwandenproject	<u>T.Heijnen</u> , H.Bierens.

VOGELVARIA

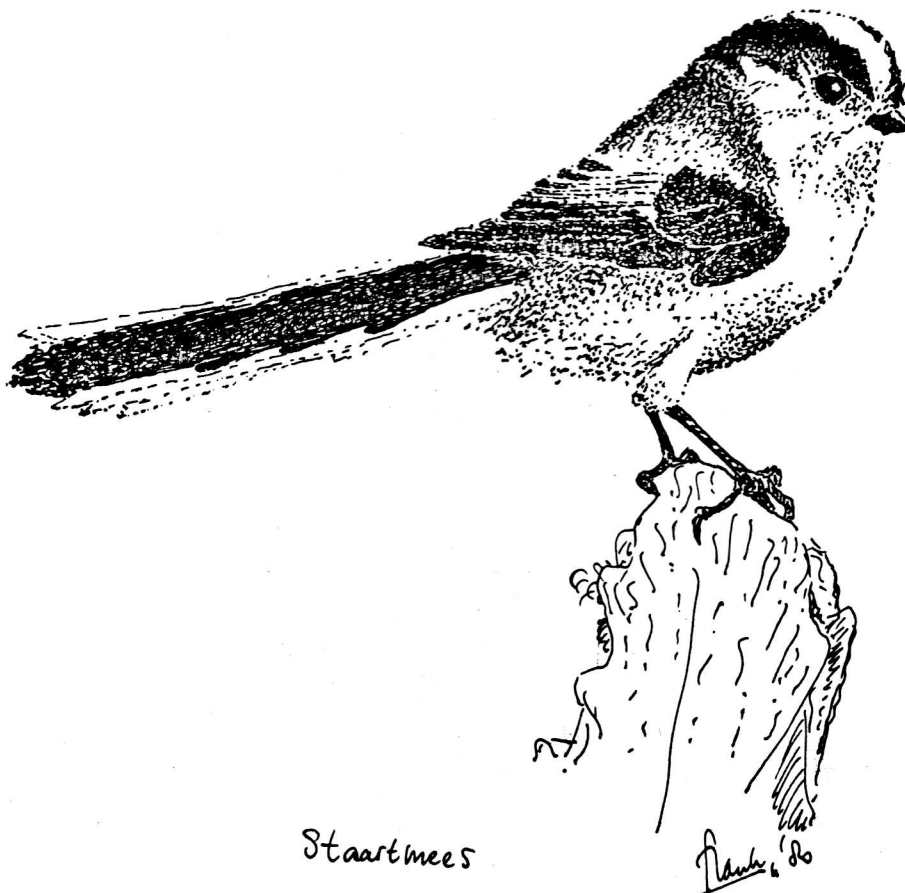
BONTE VLIEGENVANGER VAN KONINGSHOF IN HAMONT

In een langzamerhand alweer grijs verleden, maar in de herinnering van sommige leden nog haarscherp als was het gisteren, heeft de Vogelwerkgroep eens een uitwisselingsweekend gehouden met leden van de Wielewaal in Hamont. Een van de hoogtepunten van dat weekend, heb ik begrepen, was de dialezing over vogels in de omgeving van Hamont. De Belgen waren zo trots op de broedgevallen van de Bonte Vliegenvanger in hun nestkastjes dat ongeveer de helft van de dia's gewijd was aan deze soort. Bonte Vliegenvanger voor de nestkast, Bonte Vliegenvanger op de nestkast, Bonte Vliegenvanger in de nestkast, Bonte Vliegenvanger paartje voor de nestkast, en ga zo maar door.

Aan dat verhaal moest ik denken toen ik een terugmelding kreeg van een Bonte Vliegenvanger uit.....Hamont. De ledenuitwisseling heeft nu een vervolg gekregen met de uitwisseling van Bonte Vliegenvangers. Het zit namelijk zo. Op 15 juni 1992 ringde ik op Koningshof te Veldhoven, in zeven nestjes, in totaal 34 jonge Bonte Vliegenvangers. Hiervan is er een teruggevangen, ik denk als broedvogel, op 7 juni 1993 te Hamont (België). Blijkbaar bleef de vogel ter plaatse en bleven de Belgen geïnteresseerd, want deze vogel werd op 12 juni nogmaals gevangen en gecontroleerd.

Deze Bonte Vliegenvanger werd geïdentificeerd als een vrouwtje. Dat past in het beeld van deze soort dat de mannetjes zich in of vlakbij het geboortegebied vestigen, en de vrouwtjes op enige afstand ervan.

JAN WOUTERS

TERUGMELDINGEN VAN STAARTMEZEN

Het is bekend dat Staartmezen geen echte trekkers zijn. De meeste slijten hun leven in een beperkt gebied. Dat blijkt ook uit ringonderzoek: er zijn weinig terugmeldingen, en de terugmeldingen die er komen, zijn meestal op betrekkelijk korte afstand van de ringplaats. Op de ringplaats zelf worden Staartmezen wel veel teruggevangen. Toch schijnen er in ons land ooit invasies van de witkoppige noordelijke ondersoort voor te komen maar volgens Speek en Speek (1984) is dat niet met ringgegevens hard te maken.

Toen ik onlangs een paar interessante terugmeldingen van Staartmezen kreeg, ben ik maar eens even in mijn map met terugmeldingen gedoken om een overzicht te krijgen van de (trek-?)bewegingen van Kempische Staartmezen die door mij zijn geringd of teruggevangen.

Eerst maar eens even die terugmeldingen. Twee Staartmezen die ik in de namiddag van 21 oktober 1993 in Reusel ringde, werden op 22 oktober 1993 teruggevangen door een ringer in Neerpelt in België. Dat betekent dat die Staartmezen in één dag 24 km. hadden afgelegd, het lijkt wel trek. Dit zijn in ieder geval de snelste Staartmezen uit mijn archief.

Die twee maakten, toen ik ze ving, deel uit van een groep van 15. Twee ervan waren al geringd, één zes dagen eerder en de andere was een oud vrouwtje wat ik ringde in mei 1991. Van die 15 heb ik er zelf ook al weer twee teruggevangen nl. op 2 november en op 16 november. Waarschijnlijk was die groep een mengeling van plaatselijke vogels (een familiegroepje?) en doortrekkers of zwervers.

De route tussen Reusel en Neerpelt is blijkbaar geliefd, want ik heb ik in het najaar van 1980 twee Staartmezen gevangen die samen de weg andersom hadden afgelegd, maar ze deden er wel veel langer over namelijk ruim zes weken.

De grootste afstand door een Staartmees uit mijn archief afgelegd is 126 km.: van het Zwin in West-Vlaanderen naar de Grote Cirkel in Reusel en dat in 10 maanden tijd. Waarschijnlijk had deze vogel zich in Reusel gevestigd. Ik ving hem namelijk twee weken later nog een keer.

Uit de terugmeldingen blijkt heel duidelijk dat groepjes Staartmezen op trek bij elkaar blijven. Door hun sterke groepsbinding worden groepen vaak samen gevangen bij het ringen en ook bij het terugvangen, veel meer dan andere soorten. Behalve de bovenstaande voorbeelden heb ik nog een groepje van drie, van Merksplas in België teruggevangen in Reusel, dat is 20 km. in 25 dagen tijd. En ook nog een groep van zes, die ik ving bij de Grote Cirkel in Reusel. Ze waren alle geringd in Arendonk net over de grens op 7 km afstand. Vijf ervan waren op drie achtereenvolgende dagen geringd zo'n kleine twee maanden eerder. De zesde droeg zijn ring al tweeënhalf maand.

Opvallend is tenslotte ook nog dat alle terugmeldingen van meer dan 5 km. verplaatsingen naar of vanuit België zijn. Het lijkt alsof Kempische Staartmezen geen contacten hebben met de rest van Nederland maar wel met België. Maar dat zal wel liggen aan de verspreiding van de ringers, die voor het merendeel van de terugmeldingen zorgen.

Literatuur: B.J.Speek en G. Speek: Thieme's vogeltrekAtlas. Thieme, Zutphen. 1984.

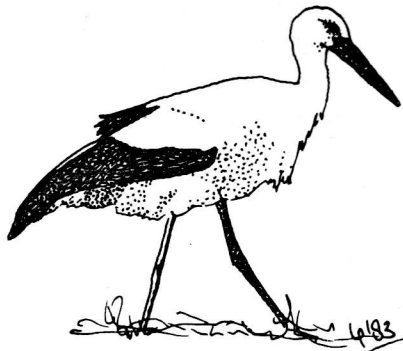
JAN WOUTERS

WIST U DAT...

- 1994 begonnen is met een verzakking.
- Dit niet een van onze vrouwelijke leden betreft.
- Het de oeverwaluwwand is op Ekkersweijer.
- Ook hier de maffia wordt verdacht.
- Zij verdacht wordt van het leveren van slecht materiaal.
- In ieder geval de leden van de vogelwerkgroep weer in de burries moeten.
- De Bioboys dit jaar het secretariaat overdragen.
- Zij het laatste jaar aandacht hebben besteed aan de balts.
- Hiervan alle facetten zijn bekeken en uitgevoerd.
- Dit bij een van hen al een prachtig resultaat heeft opgeleverd.
- Er in 1993 verschillende VWG-leden aan het bouwen waren.
- Zij in 1994 gewoon doorgaan.
- De tentoonstellingscommissie dat ook doet.
- Het met de subsidies hiervoor redelijk goed zit.
- De simultaantelling van Klapeksters op de Strabrechtse Heide een succes was.
- Voor Peer 1993 publicitair een topjaar was.
- Hij via zowel krant, radio als televisie flink aan de bak is geweest.
- Er op 26 februari weer een SOV-dag is.
- SOV betekent: Samenwerkingsverband van Oostbrabantse Vogelwerkgroepen.
- Als lezinghouders onder andere Rob Bijlsma en Arend van Dijk zijn aangetrokken.
- Deze dag met lezingen wordt gehouden in het "Blauw Boerke" in Best.
- De SOV-dag een must is voor iedere vogelaar.

Houdoe,

PIET

VOGELREVALIDATIE-CENTRA IN DE KEMPEN :

- J. F. Mollen
Vinklaan 5 5561 TL Riethoven
04970-4025.

- L.J.Th.M. Smulders
Korfvlechterwei 4 5551 SW Valkenswaard
04902-12196.

ADRESSEN BESTUURSLEDEN :

Voorzitter: Peer Busink
Beekersberg 5
5066 CT Moergestel. 04243-3699.

Secretaris: Jan Kolsters
Van Nuenenstraat 96
5503 CL Veldhoven. 040-538248.

Penningmeester: Huub Knubben
Kabelstraat 1
5612 NL Eindhoven. 040-460363.

Biologisch
secretariaat: Piet van Happen
Waardstraat 15
5662 EN Geldrop. 040-862739.

en: Tom Heijnen
Postelseweg 38d
5521 RB Eersel. 04970-16213.

Algemeen lid: Pieter Wouters
Lensheuvel 37
5541 BA Reusel. 04976-43049.

en Albert Vrijaldenhoven
Broekweg 25
5503 GA Veldhoven 040-537251.

INHOUD: jaargang 19 no. 4 (1993)

Peer Busink	Jaarverslag "Vogelwerkgroep De Kempen" 1993.	1
Willem Veenhuizen	De Huiszwaluw (<i>Delichon urbica</i>) in de Kempen in 1993.	2
Piet van Happen	Simultane klapekstertelling op de Strabrechtse Heide, jan. 1994.	6
Jan Wouters	Voor U gelezen.	8
Huub Knubben	Knipselkrant.	10
Peer Busink	Activiteiten binnen Vogelwerkgroep De Kempen.	13
VOGELVARIA		
Jan Wouters	Bonte Vliegenvanger van Koningshof in Hamont.	16
Jan Wouters	Terugmeldingen van Staartmezen.	17
Piet van Happen	Wist U dat...	18

Tekeningen: M. Bakermans (voorpagina)
H. Bierens
J. van Dooren
F. Neijts
L. Peeters
H. Ragas